

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

COMMISSIE VOOR DE FINANCIËN EN DE
BEGROTING

COMMISSION DES FINANCES ET DU BUDGET

woensdag

11-12-2002

14:15 uur

mercredi

11-12-2002

14:15 heures

AGALEV-ECOLO	<i>Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales</i>
CD&V	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>
FN	<i>Front National</i>
MR	<i>Mouvement réformateur</i>
PS	<i>Parti socialiste</i>
cdH	<i>centre démocrate Humaniste</i>
SP.A	<i>Socialistische Partij Anders</i>
VLAAMS BLOK	<i>Vlaams Blok</i>
VLD	<i>Vlaamse Liberalen en Democraten</i>
VU&ID	<i>Volksunie&ID21</i>

<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties :</i>		<i>Abréviations dans la numérotation des publications :</i>	
DOC 50 0000/000	<i>Parlementair document van de 50e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>	DOC 50 0000/000	<i>Document parlementaire de la 50e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>
QRVA	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>	QRVA	<i>Questions et Réponses écrites</i>
CRIV	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (op wit papier, bevat ook de bijlagen)</i>	CRIV	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (sur papier blanc, avec les annexes)</i>
CRIV	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (op groen papier)</i>	CRIV	<i>Version Provisoire du Compte Rendu Intégral (sur papier vert)</i>
CRABV	<i>Beknopt Verslag (op blauw papier)</i>	CRABV	<i>Compte Rendu Analytique (sur papier bleu)</i>
PLEN	<i>Plenum (witte kaft)</i>	PLEN	<i>Séance plénière (couverture blanche)</i>
COM	<i>Commissievergadering (beige kaft)</i>	COM	<i>Réunion de commission (couverture beige)</i>

<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>	<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>
<i>Bestellingen :</i>	<i>Commandes :</i>
<i>Natieplein 2</i>	<i>Place de la Nation 2</i>
<i>1008 Brussel</i>	<i>1008 Bruxelles</i>
<i>Tel. : 02/ 549 81 60</i>	<i>Tél. : 02/ 549 81 60</i>
<i>Fax : 02/549 82 74</i>	<i>Fax : 02/549 82 74</i>
<i>www.deKamer.be</i>	<i>www.laChambre.be</i>
<i>e-mail : publicaties@deKamer.be</i>	<i>e-mail : publications@laChambre.be</i>

INHOUD

Vraag van de heer Yves Leterme aan de vice-
eerste minister en minister van Begroting,
Maatschappelijke Integratie en Sociale Economie
over "de toepassing van het ankerprincipe en de
liggende facturen" (nr. A517) 1

Sprekers: **Yves Leterme**, voorzitter van de
CD&V-fractie, **Johan Vande Lanotte**, vice-
eerste minister en minister van Begroting,
Maatschappelijke Integratie en Sociale
Economie

SOMMAIRE

Question de M. Yves Leterme au vice-premier 1
ministre et ministre du Budget, de l'Intégration
sociale et de l'Economie sociale sur "l'application
du principe dit de l'ancrage et les factures en
souffrance" (n° A517)

Orateurs: **Yves Leterme**, président du groupe
CD&V, **Johan Vande Lanotte**, vice-premier
ministre et ministre du Budget, de l'Intégration
sociale et de l'Économie sociale

COMMISSIE VOOR DE FINANCIËN EN DE BEGROTING

COMMISSION DES FINANCES ET DU BUDGET

van

du

WOENSDAG 11 DECEMBER 2002

MERCREDI 11 DECEMBRE 2002

14:15 uur

14:15 heures

La séance est ouverte à 15.02 heures par M. Olivier Maingain, président.

De vergadering wordt geopend om 15.02 uur door de heer Olivier Maingain, voorzitter.

01 Vraag van de heer Yves Leterme aan de vice-eerste minister en minister van Begroting, Maatschappelijke Integratie en Sociale Economie over "de toepassing van het ankerprincipe en de liggende facturen" (nr. A517)

01 Question de M. Yves Leterme au vice-premier ministre et ministre du Budget, de l'Intégration sociale et de l'Economie sociale sur "l'application du principe dit de l'ancrage et les factures en souffrance" (n° A517)

01.01 Yves Leterme (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, als goede Oostendenaar hebt u een aantal principes vernoemd naar het woelige zeewater. U hebt onder meer geprobeerd het begrip "ankerprincipe" te introduceren. Dat ankerprincipe moet eigenlijk een aantal zaken verbergen, zoals voor veel begrippen gebeurt onder paars-groen. Men vindt ergens een bepaald woord voor en men verbergt op die manier de realiteit.

Het ankerprincipe werd als een vernieuwend element van de begroting 2002 naar voren geschoven. Het probleem dat ik echter daarmee heb – en ik had vorig jaar niet echt de gelegenheid om dit uitdrukkelijk te stellen omdat daarvoor toen geen tijd was – en wat mij is opgevallen, is dat het ankerprincipe enkel geldt op het niveau van de ordonnancements. Dit geldt niet op het niveau van de vastleggingen, waardoor na verloop van tijd blijkt dat het positieve effect voor het beheersen van de uitgaven, voor het uitgaveritme, bijzonder marginaal is, om niet te zeggen quasi onbestaand is op het bestedingsgedrag van de departementen. Enkel de ordonnancements worden even uitgesteld, even opgeschort en de vastleggingen niet. Het enige effect dat men dan heeft, is dat de leveranciers, diegenen die diensten presteren of goederen leveren aan de overheid, nog wat langer met openstaande facturen van in casu de federale overheid blijven zitten. Het uitgaveritme van de federale overheid in deze wordt zeker niet afgeremd of zelfs maar beïnvloed. Ik hoor van leveranciers dat de boekhoudkundige diensten van de departementen nu al zeggen dat, als gevolg van het ankerprincipe, de facturen voor diensten en goederen die zij leveren in november en december pas na 1 januari 2003 worden betaald.

Daarbij komt nog dat ik de indruk heb – ik laat mij informeren,

01.01 Yves Leterme (CD&V): Le principe de l'ancre, présenté comme une nouveauté importante dans le budget 2002, est destiné à masquer un certain nombre d'éléments, conformément à une pratique qui ne nous surprend plus guère de la part du gouvernement arc-en-ciel.

En application de ce principe, on s'intéresse en particulier aux ordonnancements, et non aux engagements. De la sorte, on ne perçoit pas, dans la pratique, d'effet positif en ce qui concerne le mode d'affectation des crédits des différents départements. On observe toutefois un glissement dans le temps des paiements effectifs au détriment des fournisseurs. L'effet positif sur la maîtrise des dépenses demeure marginal.

Selon les fournisseurs, les services comptables des départements ont fait savoir qu'en application de ce principe de l'ancre, les factures ne seront

althans dat probeer ik, gezien de zeer oncomfortabele positie waarin mijn fractie en ikzelf ons bevinden – dat het ankerprincipe op verschillende manieren wordt geïnterpreteerd en op verschillende vloedlijnen zijn effecten heeft.

Mijnheer de voorzitter, daarom ben ik zo vrij om – indien het mij vergund is – aan de minister een drietal vragen te stellen. Mijnheer de minister, ten eerste - en u moet hier natuurlijk op kunnen antwoorden vermits u dag na dag op uw website laat weten wat er uitgegeven is en wat niet – zou u kunnen meedelen welke federale overheidsdiensten op 31 oktober 2002 een overschrijding lieten optekenen in het kader van de maximale ordonnanceringsgraad die werd opgelegd volgens het ankerprincipe. Wat is uw reactie geweest ten aanzien van deze overschrijdingen, ten aanzien van de departementen die overschrijdingen lieten aantekenen?

Ten tweede had ik graag een reactie gehad over de contractuele betalingstermijnen, dit zijn betalingen ten laste van de overheid, contractueel in functie van gemaakte afspraken, juridische afspraken en contracten met leveranciers van diensten en goederen. Worden deze contractuele betalingstermijnen ondergeschikt gemaakt aan de toepassing van het ankerprincipe om zo kunstmatig een begrotingsevenwicht op kasbasis – het gaat blijkbaar louter om ordonnanceringen – te kunnen presenteren? Dit zou natuurlijk de cosmetica ten top gedreven zijn, maar goed, we hebben met deze regering reeds veel gezien.

Ten derde, gaat u ermee akkoord dat leveranciers recht hebben op een vergoeding wanneer de overheid opzettelijk en om – laat ons zeggen - politieke en budgettaire redenen de contractuele betalingstermijnen niet respecteert.

Mijnheer de voorzitter, tot daar een drietal precieze vragen die ik aan de vice-eerste minister wil stellen.

01.02 Minister **Johan Vande Lanotte**: Mijnheer de voorzitter, collega's, de beslissing over het ankerprincipe had tot doel het gebruik van de budgettaire middelen natuurlijk nauwgezet op te volgen en te bewaken. Het is namelijk zo dat één van de belangrijkste beslissingen die onder deze regering zijn genomen het zeer strak in de hand houden van de primaire uitgaven is. Ik weet dat daar al veel opmerkingen over gemaakt zijn en dat er allerlei voorspellingen zijn gedaan. Het is een heel belangrijke beslissing omdat juist het in de hand houden van de primaire uitgaven maakt dat er in de sociale zekerheid en op fiscaal vlak een aantal mogelijkheden zijn. Dat is heel belangrijk.(...) Wij doen dat zo, dat is inderdaad juist. Het is niet wervend maar wel verantwoordelijk. Ik weet dat u uiteraard op dit moment meer aan werving denkt gezien de verantwoordelijkheid niet meer bij u ligt. Er is onder andere vanuit uw fractie al gezegd dat we die twintig miljard Belgische frank onderbenutting nooit mochten meerekenen want dat we dit niet konden halen. De heer Pieters heeft dat onder andere gezegd. Dat was niet nieuw want iedereen heeft dat in de laatste tien jaar zo gebruikt. Juist om dat te garanderen is het ankerprincipe in voege geplaatst, om het op die manier te kunnen opvolgen. Er is geen enkele vorm van cosmetica, wat u er ook van zegt. Ik zal het voor eens en altijd nog eens zeggen, er is geen enkele regering die de primaire uitgaven zo gecontroleerd en beperkt heeft als deze. Ik wil

payées qu'à partir du 1er janvier 2003. De plus, ce principe fait l'objet d'interprétations différentes.

Le ministre peut-il nous communiquer la liste des services qui, à la date du 31 octobre, avaient dépassé le taux d'ordonnancement maximal imposé par le principe de l'ancre?

Les délais de paiement contractuels sont-ils subordonnés à l'application du principe de l'ancre afin d'obtenir, en caisse, un équilibre budgétaire artificiel? Le ministre convient-il que les fournisseurs ont droit à une indemnité lorsque l'Etat refuse délibérément de respecter les délais de paiement contractuels pour des motifs budgétaires?

01.02 **Johan Vande Lanotte**, ministre: Le principe de l'ancre tend au suivi mensuel de l'affectation des moyens disponibles, pour permettre au gouvernement de maîtriser rigoureusement les dépenses primaires. La mise en œuvre de cette technique permet de dégager une marge de manœuvre en matière de fiscalité et de sécurité sociale.

Le groupe CD&V a également fait valoir que nous ne pouvions utiliser ces 20 milliards de francs non affectés, alors qu'on procède de la sorte depuis dix ans. Aucun gouvernement n'a maîtrisé ni contrôlé à ce point les dépenses primaires. Chaque année, M. Leterme nous annonce des problèmes pour l'année suivante,

alle vergelijkingen met de voorgangers gerust aangaan. De evolutie van de primaire uitgaven is lager dan onder de vorige regering. Dat is een vaststaand gegeven. Ieder jaar zegt men dat we volgend jaar wel een probleem zullen hebben. Men heeft dat twee jaar geleden gezegd en men heeft dat vorig jaar gezegd. U durft dit jaar echter niet meer zeggen dat we volgend jaar een probleem zullen hebben. U hebt al drie keer voorspeld dat we de primaire uitgaven niet zouden kunnen houden. U bent daarmee een zeer hoog Daems-gehalte aan het krijgen. Rik Daems heeft in de eerste periode van de oppositie ook altijd gezegd dat de begroting niet in evenwicht ging zijn. U krijgt een zeer hoog Daems-gehalte in de oppositie, mijnheer Leterme. Ik weet niet of u het weet.

Ik heb al de voorspellingen die u hier in de commissie namens CD&V hebt gedaan over wat er allemaal zou misgaan met de begroting, netjes op een rij gezet. Wij zullen die uitspraken begin januari, wanneer we andermaal zullen hebben bewezen dat we onze taak hebben vervuld, nog eens bekijken.

Het is jammer, maar u hebt echter ook geen gelijk. Het is niet juist dat er aan de vastleggingskredieten niets gebeurt. Wij hebben bijvoorbeeld – om het in de dezelfde lijn te houden – het investeringsprogramma van de ministeriële departementen maar zeer beperkt vrijgegeven. Dat zijn allemaal vastleggingskredieten. Alle vastleggingskredieten werden ook voor een deel beperkt, onder andere die voor de investeringen. Dat betekent – en we hebben ook die instructie gegeven – dat alle departementen erop moeten toezien dat het gebruik van de vastleggingen verenigbaar is met de naleving van de vastgestelde regels. Het is niet zo dat wanneer een probleem rijst, wij dat zomaar van tafel willen vegen.

Ik herinner u er ook aan dat uw collega, de heer Van Parys – altijd goed ingelicht over Justitie – zo'n vier maanden geleden al wist te melden dat men door het ankerprincipe in Justitie al in juli een tekort zou hebben. Ik deel u mee dat Justitie op 30 oktober op 83,4% van zijn kredieten zat. Het ankerprincipe laat toe op het einde van het jaar 90,6% te halen. Hij beweert dat we in juli al boven de norm voor het hele jaar zitten. Die norm is zelfs vandaag nog niet gehaald.

01.03 Yves Leterme (CD&V): De waarschuwing van de heer Van Parys heeft dus geholpen.

01.04 Minister Johan Vande Lanotte: Neen, de waarschuwing was gewoon verkeerd, net zoals wat u nu zegt.

Op dit moment is er immers geen enkel departement dat het ankerprincipe ...

01.05 Yves Leterme (CD&V): (...)

01.06 Minister Johan Vande Lanotte: U gaat daar zo in op.

Als oppositielid voorspelt u telkens opnieuw dat we een tekort gaan krijgen.

Ik wil het voorbeeld aanhalen van de heer Van Parys. Toen al waren

mais ses prédictions demeurent toujours vaines.

J'ai dressé la liste de toutes ces prévisions relatives aux risques de dérapage budgétaire et je vous y confronterai début janvier. Il est inexact de dire que rien ne se passe au niveau des crédits d'engagement.

Ils ont été pour partie limités. M. Van Parys prévoyait, voici quatre mois, que la Justice souffrirait d'un déficit en juillet, alors que nous n'épuiserons probablement pas nos crédits de cette année.

01.03 Yves Leterme (CD&V): La mise en garde a donc servi à quelque chose.

01.04 Johan Vande Lanotte, ministre: Elle était erronée.

01.06 Johan Vande Lanotte, ministre: Vous partez toujours du principe que nous serons en déficit. A l'heure actuelle, seuls certains départements connaissent des problèmes: celui

er firma's die niet betaald werden omdat het ankerprincipe geen betaling meer toeliet. Wat toen niet juist was is ook vandaag niet juist.

Twee FOD's, twee departementen hebben problemen: de eerste minister en P&O. Dat is verklaarbaar. Waarom? De eerste minister heeft een schamel budget van 600 miljoen Belgische frank. Het betekent dat 10 miljoen veel impact heeft omdat het afzonderlijk genomen wordt wat vroeger niet het geval was. Als de eerste minister op dit ogenblik het budget met 2 tot 3% overschrijdt betekent dat 30 miljoen of 1 factuur van enige omvang. Meer is dat niet. Ik herhaal dat het een departement is van 600 miljoen. Op dit ogenblik zitten ze op 90%. Ze zullen 4 tot 5% boven hun begroting eindigen. Dat betekent dat ze hun budget met ongeveer 30 miljoen zullen overschrijden. Dat is geen probleem. Daarmee zitten ze nog steeds binnen de kredieten. Het is een heel klein departement: 600 miljoen frank voor de globaliteit. Het volstaat dat er één factuur uit het verleden is om in de rats te zitten. We hebben voor hem een uitzondering toegestaan.

Een tweede is voor P&O. Dat is een krediet van 1,8 miljard euro. Dat is ook het kleinste krediet. Het is bij de kleinste dat je problemen hebt. Dat is niet onlogisch. Daar is immers gebleken dat we daar het probleem hadden dat door de wijziging bij de extra begrotingscontrole van juli 2002 er een nieuwe jaardoelstelling was. We hebben het ankerprincipe helemaal herberekend. We hebben hierbij rekening gehouden met welke kredieten het gaat en met welke niet. We hebben bijvoorbeeld geen ankerprincipe op de pensioenen. We gaan, wat betreft de pensioenen, niet zeggen dat men maar dit procent heeft. Dat is een wettelijke verplichting. Die moet dus worden nageleefd. Er is een herberekening geweest. Dat betekent dat halfweg het jaar de budgetten zijn herberekend voor het P&O doordat zij een aanzienlijke daling hadden ten opzichte van wat in maart 2002 nog was vooropgesteld. Dat heeft de nieuwe voorzitter, de heer Monard, niet volledig kunnen opvangen. Vandaar dat we daar ook met een klein probleem zitten.

Dat zijn de enige twee departementen waar we met een probleem zitten. Ik kon dat ook moeilijk voorzien omdat er in juli 2002 dat probleem was. Men kon dat niet voorzien. Ik begrijp dat. We hebben voor hen ook een deel uitzonderingen voorzien. Voor de rest hebben ze nog allemaal kredieten om dat te doen. Wanneer iemand niet is betaald, is het iets te gemakkelijk om dat iedere keer aan het ankerprincipe te wijten. Ik herhaal nog eens: voor Justitie was dat al in juni 2002 het geval. We zitten nu nog altijd niet of nauwelijks aan 90% van de uitgegeven kredieten. Dat is dus niet de juiste verklaring. Er zullen wel andere verklaringen zijn. Het ankerprincipe is natuurlijk het gemakkelijkste. Daarvoor is immers de boosaardige minister van Begroting verantwoordelijk en niet de dienst die moet uitbetalen.

In elk geval, de vraag of er intresten zijn wanneer iemand te laat betaalt, is zelfs geen vraag waarbij ik enige beleidsvrijheid heb. Die vraag is immers wettelijk beantwoord. Wanneer men te laat is en men is in gebreke gesteld, dan moet men dat zien. De algemene aannemingsvoorwaarden voorzien dat van rechtswege. Zonder ingebrekestelling is de betaling van een intrest verschuldigd, met name 5,75%. Dat is de algemene aannemingsvoorwaarde. Nog eens, ik wil hier toch benadrukken dat wij niet in die situatie zitten, voor

du premier ministre et le service Personnel et Organisation. Ces déficits sont dus au budget, très réduit, de 600 millions de francs à peine alloué au département du premier ministre. Je prévois pour cette année un dépassement de 30 millions, soit de quatre à cinq pour cent, ce qui pèsera à peine sur le budget.

L'autre déficit, nous le trouvons au SPF Personnel et Organisation. Il s'agit d'un crédit de 1,8 milliard d'euros. Ce dépassement est dû au contrôle budgétaire 2002 à l'occasion duquel un nouvel objectif annuel a été fixé.

Nous avons alors recalculé le principe de l'ancre, ce qui a entraîné une diminution des budgets. Le nouveau président du comité de direction de ce SPF n'a pas réussi totalement à faire face à cette baisse. Il nous était impossible de prévoir les problèmes auxquels ces deux départements sont aujourd'hui confrontés. C'est pourquoi nous leur avons accordé des dérogations.

Il est trop facile d'attribuer systématiquement ce genre de difficultés au principe de l'ancre. En ce qui concerne la question de savoir si nous avons prévu d'indemniser les fournisseurs qui seraient payés avec retard, je puis seulement vous dire que la loi prévoit le versement d'intérêts de retard dès qu'il y a eu mise en demeure. C'est une condition généralement présente dans les marchés publics.

Le principe de l'ancre n'est pas destiné à établir artificiellement un équilibre budgétaire sur base de caisse. Il limite les crédits, ce qui a une incidence sur les crédits d'engagement. De cette manière, les dépenses primaires demeurent, en tout état de cause, dans les limites autorisées.

zover we dat kunnen volgen. We kunnen dat ook goed volgen.

Het is ook zo dat de departementen weten dat wanneer door het uitblijven van ordonnancerings er schadeclaims zouden ontstaan, wij ook daarmee rekening houden. Wij hebben in de loop van het jaar al verschillende keren een uitzondering gemaakt omdat daar nu eenmaal een bepaalde claim op lag. Op uw derde vraag, betreffende de contractuele betalingstermijnen, daar heb ik u op geantwoord.

Ten tweede, het ankerprincipe maakt geen begrotingsevenwicht op kasbasis op een artificiële manier. Het is een beperking van de kredieten, die ook zijn impact heeft op de vastleggingskredieten, welke de POD's zijn, dat zijn de twee allerkleinsten, ik denk dat ik hier de reden heb gegeven, en die geen groot probleem zijn voor de totaliteit van de primaire uitgaven. De totaliteit van de primaire uitgaven is tot gisteravond - de laatste mail die ik heb ontvangen met de cijfers - in elk geval binnen de controle, zoals dat ook bij de inkomsten tot en met november het geval is.

01.07 Yves Leterme (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik maak kort twee vaststellingen. Ten eerste stel ik vast dat de eerste minister het ankerprincipe zelf niet naleeft, er niet in slaagt om het na te leven, en zelfs aan het eind van het jaar het krediet niet zal respecteren. Ten tweede, de minister ontkent niet wat ik verneem van zelfstandigen en mensen van KMO's, namelijk dat zij door de boekhoudingdiensten van de departementen worden gesommeerd, en ik aarzel niet om dat woord te gebruiken, om hun facturen maar te dateren op het voorjaar, januari. Anderzijds, als ze nu reeds factureren, dat men aankondigt dat men maar zal worden betaald in januari, en dat, als men hoopt om ooit nog te werken voor de federale overheid, men daar geen punt mag van maken. Zo zal geschieden. Ik vind dit geen zinvolle manier van werken en het doel wordt voorbijgeschoten wanneer men het ankerprincipe op deze manier aanwendt. Voor het overige neem ik akte van de uitleg van de heer vice-eerste minister.

01.07 Yves Leterme (CD&V): Je constate que le ministre du Budget lui-même ne respecte pas le principe de l'ancre et qu'il dépassera son crédit à la fin de l'année. Le ministre dément également que les fournisseurs se sont plaints. Il m'est pourtant revenu qu'ils ont été sommés par les services comptables de dater leurs factures du mois de janvier 2003, s'ils voulaient encore travailler pour les pouvoirs publics.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

La réunion publique de commission est levée à 15.17 heures.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 15.17 uur.